

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту і маркетингу

**Курсова робота
з «Економіки і фінансів підприємства»**

**на тему: «РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»
(на прикладі «Нова Пошта»)**

Студента/ки II курсу групи M02-22
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми
Менеджмент комерційної діяльності
за спеціальністю 073 Менеджмент
Шечкова Софія
Андріївна

Члени комісії:

Керівник: к.е.н., доцент Решетник Н.І.

(підпис) (прізвище та ініціали)

КИЇВ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	4
1.1. Економічна сутність поняття ризиків підприємницької діяльності підприємства.....	4
1.2. Види ризиків підприємницької діяльності підприємств та їх класифікація.....	6
1.3. Методика оцінки підприємницьких ризиків.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА»	16
2.1. Організаційно-економічна діяльність ТОВ «Нова Пошта».....	16
2.2. Характеристика ризиків підприємницької діяльності ТОВ «Нової Пошти»	Ошибка! Закладка не определена.
2.3. Основні напрямки зменшення ступеню підприємницьких ризиків ТОВ	22
ВИСНОВКИ.....	26
RESUME	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29
ДОДАТКИ	Ошибка! Закладка не определена.

ВСТУП

Неминучим і важливим фактором діяльності кожного підприємства є ризик, через це його варто враховувати під час планування розвитку підприємств. Уникати виникнення ризиків у підприємницькій діяльності неможливо. Крім того, керівники не завжди є кваліфіковані на етапі вирішування ризикової ситуації на підприємстві. Фінансові, політичні і економічні обставини в Україні здатні створювати непередбачувані ризики для підприємницької діяльності промислових підприємств. Ризики можуть виникати навіть у сприятливих умовах розвитку. Саме тому, у випадку ефективного управління підприємством, володіння розумінням аналізу і вирішення ризиків вважається необхідним аспектом.

Актуальність теми. В сучасному контексті через постійні зміни у соціальній та економічній сфері, актуальність теми ризиків підприємницької діяльності є надзвичайно значуща. Саме тому тема вимагає детального дослідження, визначення переліку ризиків, що мають вплив на підприємницьку діяльність, і створення методів управління даними ризиками, збільшення конкурентоспроможності підприємств на глобальному ринку. Вітчизняні та зарубіжні науковці, що займалися дослідженням ризиків підприємницької діяльності: Альхаварія С., Карадшехб Л., Мансура Е., Джаннетті М., Сімонов А., Кобелева, Т.О., Витвицька, О.Д., Перерва, П.Г., и Ковальчук, С.В., Перерва П.Г., Кожичський Ж., Кобилєва Т. А., Сковрон П., Фекете О..

Об'єкт дослідження – ризики підприємницької діяльності підприємств.

Предмет дослідження – ризики підприємницької діяльності ТОВ «Нова Пошта».

Мета дослідження – здійснити теоретичне дослідження ризиків підприємницької діяльності, та надати практичні рекомендації щодо основних напрямків зменшення ступеню підприємницьких ризиків ТОВ «Нова пошта».

Завдання дослідження: Дана курсова робота здійснить комплексне дослідження, виконуючи комплексний аналіз ключових аспектів ризиків підприємницької діяльності підприємств. Необхідні для виконання завдання:

1. Розкрити економічну сутність поняття ризиків підприємницької діяльності.
2. Дослідити види ризиків підприємницької діяльності підприємств і їх класифікацію.
3. Визначити методику оцінки підприємницьких ризиків.
4. Проаналізувати організаційно-економічну діяльність ТОВ «Нова Пошта».
5. Розглянути характеристику ризиків підприємницької діяльності ТОВ «Нова Пошта».
6. Визначити основні напрямки зменшення ступеню підприємницьких ризиків ТОВ.

Методи дослідження. У дослідженні використано загальнонаукові методи, які дозволять досягти мети дослідження і вирішити поставлені завдання, а також специфічні теоретичні та емпіричні методи. А саме: аналіз наукової літератури за темою дослідження, термінологічний аналіз, статистичний аналіз, порівняльний аналіз та синтетичний аналіз.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Економічна сутність поняття ризиків підприємницької діяльності підприємства

Підприємницький ризик слід трактувати, як ризик впливу на компанію або організацію чинників, які призведуть до зниження її прибутку або до краху. Підприємницький ризик може вважатися всім, що загрожує здатності компанії досягати своїх фінансових цілей. Фактори, що збігаються і здатні провокувати появу підприємницького ризику, є достатня кількість. Хоча навіть саме вище керівництво час від часу здатне сприяти появі умов для виникнення ризику для компанії, причиною може бути і зовнішня. У зв'язку з цим, компанія не може себе повністю захистити від ризиків (Альхаварія та ін., 2012, с. 50-65). Стикання з високим ступенем підприємницького ризику може погіршити інвестиційною привабливістю компанії і свою здатність забезпечувати інвесторам і зацікавленим сторонам належний прибуток. До факторів, що мають вплив на появу підприємницького ризику відносять:

- Загальний фінансовий клімат
- Споживчі переваги, споживчий попит і обсяг продажів
- Вартість одиниці і виробничі витрати
- Конкуренція
- Урядові постанови

Для гарантії постійного виконання фінансових обов'язків, компанія з вищим підприємницьким ризиком може вирішити прийняти структуру капіталу нижчого коефіцієнта заборгованості. У випадку падіння доходів, компанія з низьким коефіцієнтом заборгованості може не впоратися з боргом і банкрутувати. З іншого боку, компанія з низьким коефіцієнтом боргу отримує більший прибуток і стає більш здатною виконувати свої зобов'язання, коли доходи збільшуються (Джаннетті & Сімонов, 2009, с. 665-709).

У підприємницькій діяльності ризики прийнято характеризувати, як фактори, з якими стикається компанія і які здатні негативно впливати на її прибутки або спричинити її крах. Зовнішні джерела ризику включають зміни в бажаннях споживачів, зміни в поведінці конкурентів, зміни в економічних умовах та закони та правила, встановлені урядом. Вони також можуть бути внутрішніми, наприклад, рішення, прийняті виконавчою командою або керівництвом (Альхаварія та ін., 2012, с. 50-65).

Жодна компанія не може повністю уникнути ризиків, особливо через те, що багато елементів ризику походять із зовнішніх джерел. З іншого боку, підприємства можуть використовувати методи управління ризиками. Вважається доцільним використовувати такі підходи мінімізації ризиків, а також пом'якшити вплив ризиків, коли вони виникають. Підприємства можуть зменшити загальний вплив ризику та боротися з ним ефективніше та ефективніше в майбутньому, фіксуючи джерела ризику та розробляючи стратегічний план, який можна повторно використовувати (Кобелева, 2020, с.354).

Рішення, прийняті керівництвом або виконавчою командою в гонитві за зростанням, часто є джерелом появи внутрішніх ризиків, здатних впливати на ефективність діяльності підприємства. Ці рішення здатні призвести до фізичного ризику. Наприклад, пожежі, несправності обладнання або небезпечні матеріали можуть поставити під загрозу виробництво, працівників і призвести до юридичних або фінансових санкцій. У цьому випадку ефективним методом управління внутрішніми ризиками була б політика створення безпечного робочого середовища.

Таблиця 1.1.

Складові підприємницького ризику

Підприємницький ризик		
Господарський ризик	Фінансовий ризик	Комерційний ризик
Господарський ризик орієнтований на те, щоб отримати прибуток в максимальному еквіваленті від задоволення запитів і потреб покупців відповідно до ринкових вимог;	Ризик, що виникає при виконанні фінансових угод, де такі фінансові складові, як капітал, цінні папери, валюти виступають як товар;	Ризик, що виникає під час реалізації послуг і товарів підприємства.

Підприємства стикаються з великою кількістю невизначеностей, багато з яких є поза їхнім контролем. Цей ризик може поставити під загрозу короткострокові прибутки та довгострокові перспективи компанії. Зважаючи на те, що ризику неможливо уникнути, управління ризиками є важливою частиною підприємницької діяльності. За умови володіння ретельно створеним планом управління ризиками, компанія, з більшою ймовірністю, ефективно мінімізує вплив внутрішнього та зовнішнього ризику(Кобелєва, Витвицька, Перерва, та Ковальчук,2022,с.52-57).

1.2. Види ризиків підприємницької діяльності підприємств та їх класифікація

Підприємницькі ризики можуть бути розглянуті як на першому, так і на другому рівні, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість підприємств, формування власного капіталу та своєчасне виконання фінансових зобов'язань.

Такі чинники, як інфляція, цінові механізми, державне регулювання облікових ставок банків, внутрішня економічна нестабільність, значні коливання валютних курсів здатні провокувати ризики для підприємства. До інших чинників відносять неправильне управлінням фінансовою політикою підприємств, конкуренція на ринках збуту продукції, кредитна політикою та зріст собівартості продукції (Кобелєва&Перерва, 2018, с. 98-106).

Рис 1.1.

Наведена схема дозволяє констатувати, що існує дві групи підприємницьких ризиків: група інвестиційного ризику і група ризику через купівельну спроможність грошей.

Перша група ризиків наведена на схемі є ризиками, що виникають через зміну вартості грошей у часі. Ці ризики включають інфляцію, дефляцію, валютні ризики, ліквідні ризики. Інвестиційний ризик пов'язаний з довгостроковим вкладенням капіталу і включає ризик недоотримання прибутку, зниження прибутковості та ризик прямих фінансових втрат.

Основним негативним наслідком інфляції є здатність припинення виробничого відтворення і розподілу. Відповідно до якої провокується економічна та соціальні кризи і виникає повний фінансовий розвал у підприємстві. Виявлено, що саме "голод" на споживчі товари, а не перевиробництвом викликає інфляція в Україні. Таким чином, інфляційний ризик слід класифікувати, як ризик зниження купівельної спроможності грошових інфляційних доходів, що провокує великий обсяг збитків для підприємства.

Ризик дефляції є протилежним інфляційному ризику. Наслідком збільшення дефляційного рівня є зниження цін, розвиток економічної кризи і зниження загального рівня доходів населення(Перерва та ін., 2019, с. 689).

Валютний ризик є одним з найважливіших підприємницьких ризиків, завдяки збільшенню сільськогосподарських підприємств, що здійснювали фінансові операції в іноземній валюті. Після 1970-х років значення валютного ризику, як елементу ринкової інфраструктури, зросло у зв'язку з широким використанням системи плаваючих валютних курсів в рамках Ямайської валютної угоди. Коливання валютних курсів призвели до появи комплексної структури механізмів мінімізації або повного усунення потенційних фінансово-економічних втрат при здійсненні міжнародних розрахунків. Валюта, метод визначення ціни, визначення курсів перерахунку належить до валютних умов, коли ціна і валюта, що підлягає сплаті, не збігаються, а також різні види захисту від втрат через коливання валютних курсів (Сковрон, 2015).

У валютних контрактах визначаються такі аспекти, як умови, форма і вид розрахунків, заходи щодо забезпечення надійності та своєчасності розрахунків і майбутні розрахункові інструменти.

Багато факторів різного характеру мають вплив на валютний і фінансовий вибір умов платежу, який залежать від стану світової валютної системи, умов продажу певної групи товарів, позиції компанії-експортера на конкретному ринку, та перспектив розвитку ділових відносин з цими компаніями. Валютний ризик складається з двох аспектів: ризик вибору валюти та ризик коливання валютного курсу. Важливо впроваджувати такі фінансові заходи, як здатність конвертації

валюти в іноземну у випадку коливання її курсу по відношенню до інших валют, аби запобігати валютним ризикам. Для цього на практиці використовуються валютні і мультивалютні застереження, та товарні біржові угоди.

Валютні застереження гарантують встановлення фіксованої валюти цін і валют платежу, мультивалютні, відповідно, - використання обох валют для перерахунку ціни та суми до сплати, у випадку коли середньоарифметичний обмінний курс між валютою ціни та валютою платежу піддається змінам. В операціях товарного свопу експорт та імпорт повинні оцінюватися за світовими цінами на певний момент часу, щоб забезпечити еквівалентність свопу. Валютний ризик виникає через відкриті позиції, тобто невідповідність між зобов'язаннями банку та його потребою в певній іноземній валюті(Альхаварія та ін., 2012, с. 50-65).

Ризик ліквідності, який пов'язаний з можливістю втрат від продажу готової продукції або товарів у разі зміни їхньої якості або споживчої цінності, є поширеним у сучасних корпоративних фінансах (Фекете, 2012, с.67-76).

Інвестиційний ризик визначається імовірністю появи незапланованих витрат фінансів у нестабільних умовах інвестування. Існує багато різних видів інвестиційного ризику. Залежно від типу інвестицій, зазвичай розглядають наступні види ризику. Для інвестицій у нерухомість ризику включають неможливість вибору місця розташування об'єкта будівництва, затримки в термінах закупівлі будівельних матеріалів та обладнання, зростання цін на інвестиційні інструменти, вибір некваліфікованих і ненадійних підрядників. Для фінансових інвестицій – ризику через неочікуваний вибір фінансових інструментів для інвестування, наприклад, фінансові труднощі або банкрутство конкретного емітента чи неочікувані умови інвестування (Проскура&Білак, 2017).

Зменшення відсотків та дивідендів від портфельних інвестицій та кредитів здатне призвести до ризику зниження дохідності, що включає процентний і кредитний ризик, ризик фондового ринку, селективний ризик та ризик банкрутства.

Процентний ризик виникає внаслідок непередбачуваної зміни процентних ставок при кредитуванні компаній. На його величину впливає тимчасовий попит і

пропозиція на кошти з боку юридичних і фізичних осіб. Суть кредитного ризику полягає у визначенні джерела погашення кредиту(Сковрон, 2015).

Кредитний ризик пов'язаний з нездатністю позичальника сплатити відсотки за кредитом та погасити попередні зобов'язання.

У випадку появи збитків після валютної маніпуляції виникає біржовий ризик. До біржового ризику відноситься ризик несплати за торговими операціями та комісійними винагородами(Проскура&Білак, 2017).

У випадку неправильного вибору інвестицій виникають селективні ризики, що залежать від тривалості інвестиції. Ризики неплатоспроможності здатні, в наслідок непродуктивного інвестування, призводити до повної втрати власного капіталу. Однак діловий ризик, що має більший вплив на фінансовий стан підприємства, розмір прибутку, рентабельність та ліквідність коштів, вважається у діяльності підприємства найвпливовішим. Залежно від ступеня впливу на господарську діяльність підприємства можна виділити наступні ризики:

- допустимий: існує ризик повної втрати виручки
- критичний: існує загроза повної виручки
- катастрофічний: загроза банкрутства.

1.3. Методика оцінки підприємницьких ризиків

Успішні компанії пропонують цілісний підхід до оцінки ризиків, оцінюючи комплексно різні елементи підприємницького ризику.

У першу чергу, підприємство повинно визначити ризик. Цей процес передбачає розуміння потенційних недоліків або проблем, з якими може зіткнутися бізнес. Стратегічна оцінка допомагає вчасно виявити ці ризики. Відповідно, компанія може розподілити ресурси та розробити ефективну стратегію для зменшення ризику. Після визначення кризи підприємства працюють над кількісним визначенням ризику. Це означає, що є необхідність оцінити ймовірність їх виникнення разом із потенційним впливом. Експерти рекомендують інструменти

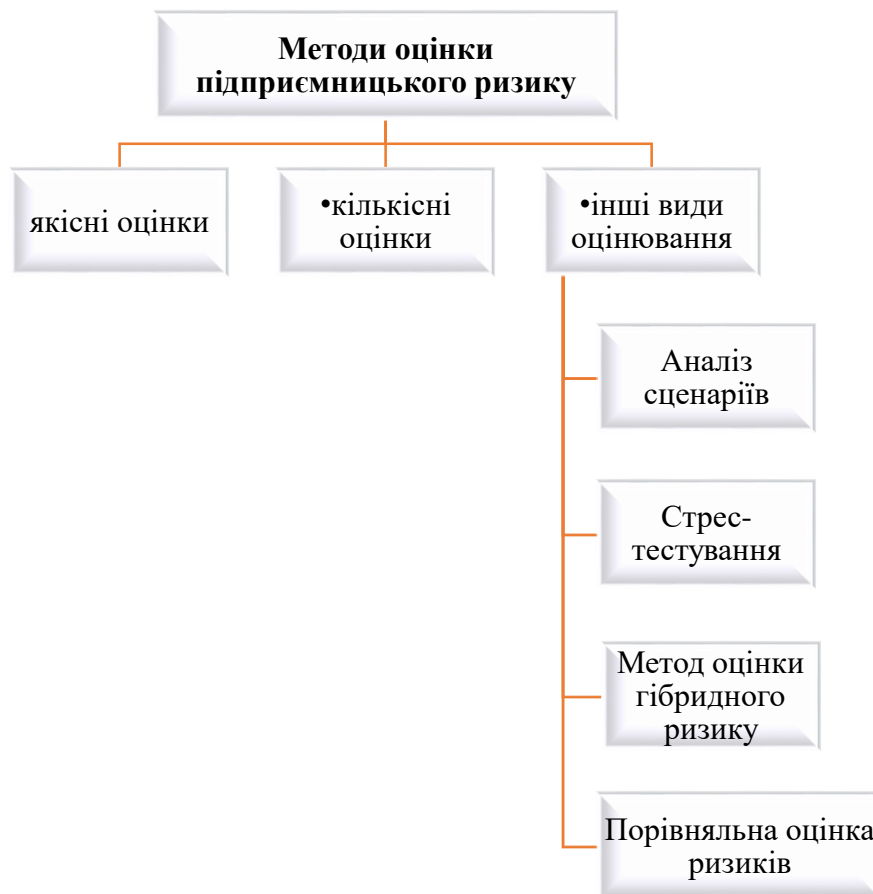
для оцінки історичних даних, розуміння статистичних моделей або вивчення змодельованих ситуацій, щоб отримати цінну інформацію. Після оцінки загрози кількісно, слід визначити пріоритети для різних цілей і працювати над вирішенням (Закон України «Про підприємства в Україні», 2003)

Наступний етапом є визначення пріоритетності ризиків з метою того, щоб вжити заходів. Підприємству необхідно оцінити загрози, визначити їх пріоритетність і, зрештою, визначити ті, з якими вони повинні боротися в першу чергу, виходячи з їхньої значущості (Офіційний сайт компанії «Нова Пошта»).

Виявлено, що відомі компанії, що спеціалізуються на корпоративних рішеннях для управління ризиками, використовують такі інструменти, як матриці ризиків. Інструменти допомагають їм визначити пріоритетність ризиків на основі їх потенціалу загрози, що допомагає їм рекомендувати стратегічні рішення. У рамках процесу пріоритезації ризиків важливо розуміти відносну величину кожного ризику порівняно з іншими. Базуючись на схильності до ризику, підприємства повинні вирішувати ситуацію. Відповідно, найкращий спосіб підійти до ситуації — порівняти встановлені контрольні показники в галузі, заздалегідь визначене порогове значення та минулий досвід, щоб визначити найбільш прийнятний спосіб реагування на загрозу (Проскура & Білак, 2017).

П'ятий етап вимагає від підприємств пом'якшення ризику та управління ним. Саме в цьому етапі варто приймати стратегічні рішення та розглядати кожен ризик. Враховуючи інтенсивність і природу цих ризиків, потрібно розгорнути різні механізми управління ризиками, наприклад зміни бізнес-стратегій або страхування. Завдяки такій тактиці захисту підприємства можуть подолати вплив загрози. Природа ризиків має тенденцію змінюватися та коливатися залежно від часу та ситуації. Це виправдовує важливість регулярних механізмів зворотного зв'язку, аудитів і оглядів третіми сторонами. Завдяки постійному моніторингу підприємства можуть пристосовувати свої стратегії до мінливих умов (Офіційний сайт компанії «Нова Пошта»).

Методи оцінки підприємницького ризику

Найкращі методи оцінки ризиків для підприємства є якісні і кількісні оцінки, та інші види оцінювання, наприклад аналізу сценаріїв, порівняльної оцінки ризиків, методу оцінки гібридного ризику і стрес-тестування.

Якісні оцінки є методом оцінювання підприємницького ризику, що ґрунтується на нечислових даних, які є переважно описовими. Він застосовний у сценаріях, коли підприємствам важко зібрати числові дані.

У рамках якісної оцінки підприємства можуть застосовувати різні методи, наприклад SWOT-аналіз. У зазначеному аналізі підприємство досліджує як зовнішні, так і внутрішні елементи, що впливають на їхні рішення чи проекти. Це допомагає визначити їхні загрози, можливості, сильні та слабкі сторони. Крім того, деякі компанії використовують метод експертного оцінювання, який працює на основі висновків тих, хто має досвід - експертів. Існує також метод Delphi, що передбачає структурований діалог між експертами.

У вищезазначеному методі кількісних оцінок підприємства активно працюють з числовими даними. Кількісні оцінки включають фінансовий, числовий і статистичний аналізи, де вони отримують більш орієнтоване на дані або систематичне бачення загроз. Деякі методи кількісних оцінок включають моделювання Монте-Карло, дерева рішень та аналіз чутливості.

Окрім якісного та кількісного аналізу, компаніям також необхідно розгорнути інші типи механізмів оцінки ризиків. До них належать аналіз сценаріїв, стрес-тестування, порівняльна оцінка ризиків і метод оцінки гібридного ризику. Метод аналізу сценаріїв передбачає оцінку бізнесу з урахуванням різних ситуацій, які можуть виникнути в майбутньому. За допомогою такого підходу підприємства можуть оцінити найкращу, найгіршу та найбільш вірогідну ситуації. Таким чином, вони отримують адекватну інформацію, щоб візуалізувати та зважити потенційні винагороди та ризики. Стрес-тестування є іншим підходом, за якого компанії ретельно перевіряють свої потенційні вразливі місця в певній системі. Моделі розроблені для імітації різких умов. Відповідно, працюють на найкращий вихід. Акцентуючи увагу на методі порівняльної оцінки ризику, важливо наголосити, що у цьому підході використовується порівняльна перспектива, коли підприємства порівнюють потенційні ризики один з одним. Таким чином, вони можуть виявити загрози, які потребують негайної уваги. Як правило, це стає життєво важливим, коли підприємства закінчуються ресурсами. Згідно методу оцінки гібридного ризиками, механізмом підприємствам необхідно визначити пріоритет адаптивності. Іноді жоден метод не може врятувати підприємство від загроз. Це вимагає використання як якісних, так і кількісних стратегій управління ризиками для пом'якшення загрози. Оскільки в цьому підході бере участь більше ніж один метод зменшення ризику, він відомий як гібридний метод оцінки ризику (Офіційний сайт компанії «Нова Пошта»).

Отже, щопідприємницький ризик у сучасному контексті означає можливість неповернення коштів, витрачених на виробництво та реалізацію продукту. Це поняття дає можливість охарактеризувати ризик як з точки зору якісної, так і

кількісної оцінки, застосувати певні методи і прийоми для запобігання ризику та ідентифікувати його з ризиками в інших сферах підприємницької діяльності. При цьому ризику можуть бути оцінені відповідно до їх сфери та масштабу.

Ризик є ознакою економічного ризику, який також можна описати як можливість відхилення від поставленої мети та ймовірність втрати ресурсів або доходу. Ці визначення підкреслюють невизначеність і потенційні негативні наслідки, притаманні підприємницькій діяльності. Підприємницький ризик також описується як можливість загрози і втрати ресурсів, недоотримання прибутку або додаткових витрат через події, що впливають на діяльність підприємства. Інші джерела визначають його як економічний ризик, який виникає в будь-якому виді діяльності, пов'язаному з виробництвом, реалізацією та фінансовими операціями. Ознакою економічного ризику є можливість втрати ресурсів або недоотримання доходів порівняно з очікуваною сумою.

Вибір валюти та умов платежу залежить від світової валютної системи, позиції на ринку та ділових відносин. Валютний ризик включає ризик вибору валюти та ризик зміни валютного курсу. Заходи для запобігання цим ризикам включають перерахунок платежів у будь-якій валюті та використання валютних застережень, мультивалютних застережень і товарних біржових угод. Валютний ризик виникає через відкриті позиції, а ризик ліквідності пов'язаний із втратами при реалізації готової продукції через зміну якості або рейтингу споживчої цінності. Інвестиційний ризик визначається ймовірністю непередбачених фінансових втрат у нестабільних інвестиційних умовах і варіюється залежно від типу інвестицій, таких як інвестиції в нерухомість або фінансові інвестиції.

Узагальнюючи, найпоширенішими методами оцінки результатів підприємницької діяльності є статистичний метод оцінки, метод використання аналогів, комбінований метод, метод експертних оцінок. Для оцінки підприємницького ризику також використовуються метод “дерева рішень”, аналітичний метод, метод “теорія ігор”, метод доцільності. Процес управління ризиками, у свою чергу, включає в себе широкий спектр дій, як визнання та ідентифікація ризиків, їх причин та зон ризику, вибір та впровадження методів

управління ризиками, мінімізація витрат, пов'язаних з реалізацією обраних методів і оцінка результатів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА РИЗИКІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА»

2.1. Організаційно-економічна діяльність ТОВ «Нова Пошта»

«Нова Пошта» — це українська компанія, що забезпечує сервісекспрес-доставки документів, вантажів і посилок для фізичних осіб і юридичних осіб. Нова Пошта була заснована в 2001 році і є лідером ринку експрес-перевезень у всьому світі. Він полегшує просту доставку клієнтів до відділень, пошти та офісу, а також дозволяє тисячам підприємцям розвивати бізнес не лише в Україні, але й за кордоном.

Наразі ТОВ «Нова Пошта» вважається одним з найбільших роботодавців України, що працевлаштувала понад 28000 осіб. Компанія надає повний спектр пов'язаних логістичних послуг клієнтам, приватним особам і компаніям. Крім того, у підприємство входить такий перелік компаній, як: «Нова Пошта Глобал», «Нова Пошта», «ПОСТ ФІНАНС», «НП Логістик». Встановлено, що Нова Пошта є одним з найбільших компанії в Україні за показником сплачування податків. Згідно даних, у 2019 році компанія сплатила податки вартості більше 4,3 млрд грн. Наразі компанія має найсучасніші сортувальні термінали в Києві, Львові та Хмельницькому. Такі термінали можуть обробляти від 14 до 20 тисяч посилок за одиницю ваги за один раз.

З допомогою балансу і звіту фінансової діяльності, проаналізовано фінансові показники компанії. В таблиці 2.1 наведено порівняння показників доходу компанії за 2017-2019 роки. Згідно таблиці 2.1 чистий прибуток компанії становив 782,954 млн грн в 2019 році (Жигірь, 2012).

Таблиця 2.1

Фінансові результати діяльності ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 р.

Показники	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції	20 843 502 млн.грн .	23 687 034 млн.грн .
Собівартість	- 19 715 662 млн.грн .	- 17 002 848 млн.грн .
Адміністративні виплати	- 1 673 1 72 млн.грн .	- 1 923 7 03 млн.грн .
Інші операційні доходи/витрати https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/33375/1/073_Pavlovych_Viktoriiia_Vasylivna.pdf	- 158 856 тис.грн.	- 306 011 тис.грн
Податок на прибуток	- 254 392 тис.грн.	- 194 613 тис.грн

Згідно таблиці, чистий прибуток компанії становив 782,954 млн грн в 2019 році, що на 72,97% більше, ніж у 2018 році, і на 82,06% більше, ніж у 2017 році. Згідно з даними, компанія отримала 1,024 млрд. грн. операційного прибутку минулого року, проти 493,746 млн грн роком раніше, а валовий прибуток становив 2,949 млрд грн. Ці дані свідчать про те, що компанія оцінює свою попередню діяльність і впроваджує антикризові заходи впливу.

Позитивним фактором є висока прибутковість Нової Пошти у 2017-2019 роках. Компанія з кожним роком збільшує обсяги послуг. Економічно-позитивним фактором є те, що обсяг наданих послуг є більшим за обсяг зростання витрат. Така тенденція призводить до збільшення прибутку компанії від наданих послуг. Компанія володіє резервами для укріплення власних позицій на ринку. У порівнянні з 2018 та 2017 роками вартість оборотних активів компанії помітно, що, у свою чергу, свідчить про збільшення обсягів виробництва. Зменшення коефіцієнту

ефективності використання капіталу пов'язане зі збільшенням вартості на основні засоби компанії у 2019 році порівняно зі звітними 2018 та 2017 роками.

Таблиця 2.2

Показники економічної діяльності компанії “Нова Пошта”

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2018 р. порівняно з 2017, %	2019 р. порівняно з 2018, %
Середня вартість ключових виробничих фондів за рік, млрд. грн	354	476	1327	134	280
Середня вартість оборотних активів за рік, млрд. грн	975	1650	2100	169,2	127,3
Фондовіддача	22,25	22,10	10,13	99,3	45,8
Рентабельність активів, %	22,6	18,1	15,1	80,1	83,4
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів, %	35,0	29,0	34,2	82,6	117,9

З таблиці видно, що компанія "Нова Пошта" за аналізований період 2017-2019 років демонструє значний зріст у багатьох ключових показниках своєї економічної діяльності. Наприклад, середня вартість ключових виробничих фондів зросла з 354 млрд. грн в 2017 році до 1327 млрд. грн в 2019 році, що становить збільшення на 134%. Це свідчить про значний обсяг інвестицій у розвиток виробничих потужностей компанії. Також варто відзначити, що середня вартість оборотних активів та фондівдача також зросли відповідно на 169,2% і 45,8% порівняно з попереднім періодом. Це може свідчити про збільшення оборотів компанії та її активності на ринку. Проте, є показники, які не показують такого ж вражаючого зростання. Наприклад, рентабельність активів та коефіцієнт рентабельності оборотних активів зменшилися відповідно на 80,1% і 82,6% порівняно з попереднім періодом. Це може свідчити про те, що компанія збільшує свій обсяг активів, але не забезпечує відповідне зростання прибутковості. Варто провести додатковий аналіз для встановлення причин такого зниження ефективності використання активів.

У цілому, результати таблиці вказують на загальний позитивний тренд у розвитку компанії "Нова Пошта", але також вказують на потребу уважніше розглядати показники ефективності та прибутковості.

2.2. Характеристика ризиків підприємницької діяльності ТОВ Нова Пошта

В ході дослідження організаційно-економічної діяльності компанії "Нова Пошта" були зроблені наступні висновки щодо імовірних загроз, з яким компанія може зіткнутися:

- Зменшення запланованих обсягів вантажоперевезень через зниження продуктивності праці.
- Потенційне недоотримання запланованого прибутку через зниження продуктивності праці, простої транспортних засобів, недовикористання виробничих потужностей та втрати робочого часу;

- Зменшення обсягів перевезень через низьку якість, несприятливі зміни ринкової кон'юнктури та скорочення робочого часу;
- Зменшення транспортних витрат через неналежну якість, несприятливі зміни ринкової кон'юнктури, зниження попиту та інфляцію цін може призвести до збитків;
- Інші збільшення витрат, пов'язані з вищими транспортними витратами, вищі транспортні витрати, комерційні витрати, накладні витрати та інші допоміжні витрати;
- Вищі відрахування та податкові платежі, якщо відрахування або податкові ставки є занадто високими під час реалізації бізнес-плану;

У діяльності Нової Пошти чи будь-якої іншої компанії існують домовленості, на яких базується кожен бізнес і своєчасне виконання яких партнерами та контрагентами є однією з найважливіших умов стабільності та прогнозованості. продуктивність. Як наслідок, ризики, що виникають від недотриманням контрактів, також здатні бути визнані в цій організації. Зокрема, ризик виходу партнера з угоди після переговорів, тобто ризик дебіторської заборгованості, ризики неплатоспроможності партнера тощо(Жигір, 2012).

Після проведення аналізу організації були виявлені сильні та слабкі сторони:

- Довгий ланцюжок комунікації для інформування керівника компанії про термінові справи;
- Неможливість здійснення адресних доставок через наявність сильного конкурента в цьому секторі (MeastExpress);
- Відсутність страхування вантажу;
- Плинність кадрів тощо.

Певні ризики підприємства, як банкрутство партнерів, компанія не здатна контролювати. Це пов'язано з тим, що банкрутство фірми впливає на фінансове становище її партнерів. Самострахування, у свою чергу, здатне забезпечувати захист від ризику затримки контрактних платежів. Важливо зазначити, що фірми не

створюють резервний фонд. Створення такого фонду є особливо важливим під час кризи неплатоспроможності. Резервний фонд має бути достатнім для покриття збитків, викликаних внаслідок простроченої дебіторської заборгованості, невиконання контрактів та непередбачуваних подій. На кінець 2019 року сума дебіторської заборгованості компанії Нова Пошта становила 445,26 млн грн. Для можливості своєчасного покриття перетвореної поточної дебіторської заборгованості на довгострокову, необхідно створити резервний фонд на покриття збитків. Цей метод самострахування належить до методів розподілу ризиків на підприємствах.

Аналіз організаційно-економічної діяльності свідчить про високу рентабельність компанії. Успішну діяльність компанії також характеризує позитивна динаміка показників прибутку. Компанія володіє фінансовою стійкістю та не має проблем з погашенням боргів. У 2019 році коефіцієнт абсолютної ліквідності та коефіцієнт швидкої ліквідності компанії збільшилися, що свідчить про не тільки можливість компанії погасити свої строкові борги, але й надлишок коштів, щоб виконати свої зобов'язання перед своїми кредиторами. Рівень ризику компанії визначається низьким по відношенню до рентабельності активів, і вона є високоприбутковою компанією з достатнім запасом міцності. Крім того, компанія не має високого рівня кредиторської заборгованості і може залучити нове фінансування у разі необхідності, не беручи на себе існуючі зобов'язання (Кармінська-Белоброва & Ігнатова, 2014).

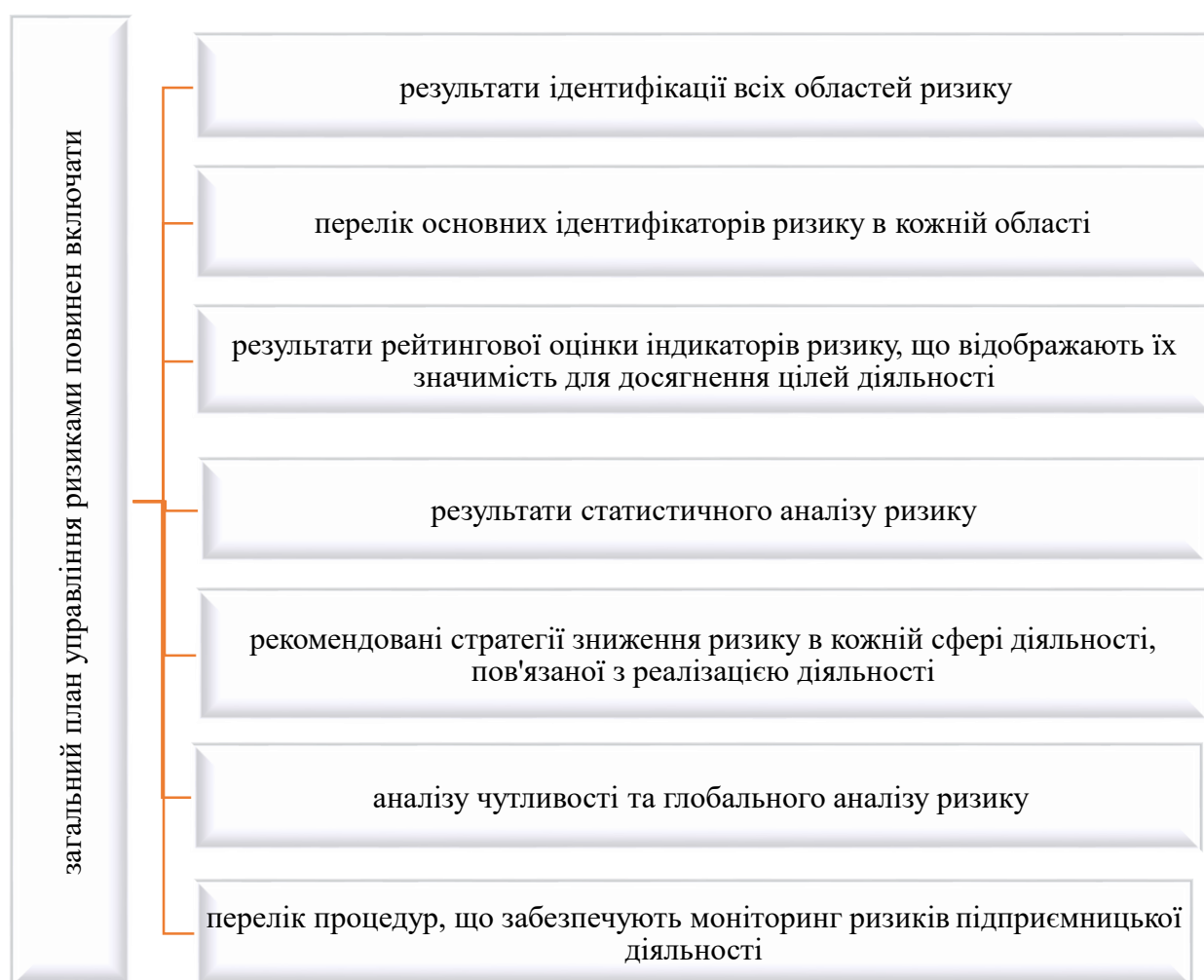
Після аналізу роботи кожного відділу, виявилось, що функціональні спеціалісти переймаються лише завданнями свого відділу, а досягнення локальних цілей не завжди призводить до досягнення корпоративних цілей. Цей аналіз показав, що компанія потребує ефективної системи управління. Процес налагодження практики управління ризиками в компанії ще не завершений і питання налагодження ефективної практики управління ризиками є важливим і потребує вирішення. Це пов'язано з тим, що кожна компанія відрізняється від інших з точки зору ринкових умов, компетентності співробітників та інших конкурентних факторів (Жигір, 2012).

2.3. Основні напрямки зменшення ступеню підприємницьких ризиків ТОВ

Формування низки методів підвищення ефективності управління ризиками підприємства є завершальним етапом дослідження.

Таблиця 2.3

Загальний план управління ризиками підприємства

Ризики постійно впливають на всі аспекти діяльності компанії, що може суттєво погіршити її фінансовий стан, виробничі потужності, можливості збуту та здатність виконувати свої зобов'язання. Зосередившись на принципах управління підприємницьким ризиком, можна уникнути значних втрат у деяких аспектах".

Основними способами мінімізації ризиків є наступні: уникнення ризику; диверсифікація ризиків між учасниками; страхування ризиків; самострахування; диверсифікація; стримування; реалізація альтернативних планів; створення гнучких виробничих структур; створення резервного фонду; моніторинг інформації; освіта та навчання; гнучке застосування технологій.

Страхування належить до основних способів управління ризиками, зумовленими несприятливим впливом зовнішнього середовища. Такі ризики, як правило, походять з макроекономічного середовища і відносяться до некерованих ризиків. Страхування дозволяє компаніям захистити свої прибутки та запобігти негативному впливу на навколишнє середовище, зменшивши потенційні збитки. Воно також дозволяє компанії використовувати свої резерви у разі настання ризикової події. Страховий підхід полягає в тому, щоб притягнути керівництво до відповідальності за свої рішення, коли ризиковані дії не призводять до нових втрат. Ключовими сферами тут є диференціація та обмеження.

Диференціація ключових компонентів системи, що забезпечують конкурентну перевагу, є важливою з точки зору ймовірності ризику. Просторовий розподіл джерел збитків забезпечує бажаний рівень ризику для системи життєзабезпечення компанії для досягнення або підтримки її функціонування.

Крім того, ефективні методи управління ризиками включають розподіл ризиків, резервування капіталу, хеджування тощо. Розподіл ризику здійснюється між учасниками господарської діяльності, кожен учасник відповідає за «свій» ризик, тому можливі втрати кожного учасника стають менш важливими.

Резервні фонди, або мобілізація коштів для покриття можливих збитків усередині підприємства, і призначені для формування різноманітних резервів, не дозволяють розподіляти обов'язки вирішення управлінських рішень з іншими учасниками господарської діяльності, але можуть забезпечити усунення негативного впливу Зовнішнє середовище підвищує ситуацію, нормальну роботу підприємства (Офіційний сайт компанії «Нова Пошта»).

Хеджування, тобто захист від можливих втрат від цінового ризику шляхом укладення угоди про рівновагу, але протилежних позицій іншого ринку, може належним чином захистити бізнес від наслідків циклічних коливань цін. Однак у кожного з перерахованих вище методів зниження ризику є і недоліки.

Застосування методів, що знижують ризики діяльності вашої компанії, надає можливість ефективного оцінювання ризиків та підвищування рівня доходів і прибутку, але для цього потрібна всебічна та всебічна оцінка та надійні прогнози розвитку.

В умовах динамічних змін в українській економіці описані вище методи зниження ризиків можуть допомогти компаніям працювати більш стабільно. Однак усі перераховані методи вступають у дію, коли ризик пошкодження та втрати усвідомлений або має бути обов'язково усвідомлений. Такий підхід до створення надійної системи для контролювання і вирішення ризиків суперечить принципу проактивності: оцінка витрат компанії не повинна включати витрати на усунення наслідків ризику, а скоріше витрати на запобігання ризику виникнення (Кармінська-Белоброва & Ігнатова, 2014).

Таким чином, проведене дослідження організаційно-економічної діяльності Нової Пошти дозволило дійти таких висновків, що, згідно балансу і звіту про фінансову діяльність підприємства, прибутки, так сама як витрати, кількість працівників і відділень, компанії щорічно зростають. Слід зазначити, що компанія постійно нарощує обсяги наданих послуг і має високі показники рентабельності діяльності підприємства. Випередження обсягу наданих послуг зростанню витрат призвело до збільшення прибутку компанії від наданих послуг.

Однак компанія також має свої ризики в підприємницькій діяльності, такі як ризик невиконання договорів, ризик відмови партнерів від підписання договорів після переговорів, появи дебіторської заборгованості. Дослідження, як контракти з неплатоспроможними партнерами, доводять, що компанія також має свої слабкі місця. Вивчаючи роботу різних відділів на підприємстві, було помічено такий недолік компанії, як зосередження функціональних експертів лише на реалізації часткових цілей своїх підрозділів. Проведене дослідження розкриває важливість та

необхідність створення ефективних систем контролю та подолання ризиків на підприємствах. Всередині бізнесу ризики будуть постійно впливати, погіршуючи виробничі та збутові можливості, фінансове становище, збутові можливості та здатність виконувати свої зобов'язання. Компанії можуть запобігти значним втратам, звернувши увагу на принципи управління бізнес-ризиками, таким як самострахування, диверсифікація, створення резервних фондів, підприємства мають можливість у кількох напрямках зменшити обсяги втрат. Таким чином, оцінка підприємницьких ризиків за допомогою методів, що знижують ризики діяльності компанії, дозволяє підвищити рівень доходів і прибутку.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження було зроблено висновок, що підприємницькі ризик в сучасних умовах - це можливість не отримати назад кошти, витрачені на виробництво та реалізацію продукції, які залежать від діяльності людини та природних явищ. Дослідження ризиків у діяльності промислових підприємств також було визнано необхідним процесом через нестабільною фінансово-економічною ситуацією в Україні. Промислові підприємства у своїй діяльності стикаються з певними ризиками та намагаються їх подолати. Аби промислові організації працювали ефективно, вони повинні знаходити способи взаємодії і вирішення ризиків, а не методи уникання їх. З метою збереження ринкових позицій та конкурентоспроможності слід використовувати методи оцінки ризиків, які дозволять ефективно мінімізувати ризики в діяльності промислових підприємств.

Оскільки основною проблемою в системах управління ризиками є відсутність комплексного та системного підходу, підприємствам бажано розробляти заходи та інструменти для запобігання ризикам у своїй господарській діяльності. Тому для підвищення ефективності своєї діяльності в сучасних економічних умовах промисловим підприємствам країни необхідно створити систему управління ризиками. Система управління ризиками дозволяє виявити причини виникнення ризику та обрати комплекс заходів для мінімізації або нейтралізації його впливу.

Було виявлено, що планування будь-якої діяльності потребує оцінювання ризиків. Етап налагодження ефективного управління ризиками є необхідним. Це пов'язано з тим, що процес налагодження практики управління ризиками в компаніях ще не є досконалим, а складність створення єдиної методології не вирішена, оскільки кожна компанія орієнтується на власні ринкові сфери, компетенції співробітників та конкурентів. Проведене дослідження організаційно-економічної діяльності ТОВ "Нова Пошта" встановило, що ТОВ "Нова Пошта", як і інші компанії, має власні ризики невиконання контрактів, ризик відмови партнерів від підписання контрактів після переговорів, претензії, незважаючи на високі показники прибутковості і темпи нарощування обсягів наданих послуг. Зроблено

висновок унікальності ризиків кожної компанії у своїй господарській діяльності, зокрема ризик укладання контрактів. Такі дослідження, як контракти з партнерами-банкрутами, доводять, що компанія також має слабкі сторони. Вивчаючи діяльність різних відділів компанії, функціональним експертам стало відомо про ці недоліки в компанії, яка зосереджувалася на реалізації лише часткових цілей кожного відділу. Це дослідження розкриває важливість і необхідність створення надійної управлінської системи ризиків компанії.

У підприємницькій діяльності ризик постійно впливає і погіршує фінансове становище, виробничі потужності, можливості збуту та здатність виконувати зобов'язання. Компанії можуть уникнути значних втрат, приділяючи увагу таким принципам управління бізнес-ризиками, як самострахування, диверсифікація та створення резервів. Таким чином, рівень доходів і прибутку можна підвищити, оцінюючи бізнес-ризик, використовуючи методи, що знижують ризик підприємницької діяльності. У дослідженні описано численні методи мінімізації підприємницького ризику та їхні недоліки, а також запропоновано загальний план управління ризиками для підприємств.

RESUME

Метою дослідження є аналіз методологічної природи підприємницького ризику та розробка методу його класифікації. Визначено статус підприємницького ризику, сфери його виникнення та можливості управління його наслідками. Запропоновано визначати підприємницький ризик як ризик непередбаченої втрати очікуваного прибутку, доходу, майна або коштів через несподівані або несприятливі зміни умов здійснення господарської діяльності. Розроблено унікальний підхід до класифікації підприємницьких ризиків відповідно до їх джерел та видів ризиків, що виникають з кожного джерела. Наведено детальну демонстрацію та опис методологічної природи політичних, технологічних, виробничих, комерційних, фінансових, галузевих, інноваційних та інтелектуальних ризиків, притаманних підприємницькій діяльності.

У дослідженні проаналізовано функціонування та перспективи розвитку транспортних підприємств на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю "Нова пошта". Розглянуто сутність підприємницького ризику в підприємницькій діяльності як можливість недосягнення запланованих результатів при здійсненні такої діяльності, а також розглянуто та проаналізовано класифікацію підприємницького ризику та методи управління ним. У сучасному житті існує постійна потреба в оперативному вдосконаленні різних корпоративних служб та високому ступені професіоналізму співробітників. У цьому контексті впровадження автоматизованих процесів у всіх галузях, в тому числі і на транспорті, є значним викликом. Бізнес працює на основі попереднього планування. Однак об'єктивна невизначеність може змінити заплановані події або перешкодити їх виконанню, що призводить до бізнес-ризиків. Як наслідок, досягнення цілей стає складнішим або взагалі неможливим. Ризик притаманний усім сферам людської діяльності, особливо бізнесу. Оскільки ризик є невід'ємною частиною підприємницької діяльності, підприємці повинні вміти точно оцінювати ступінь ризику та управляти ним таким чином, щоб зменшувати ризик, а не уникати його.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альхаварія Самер, Карадшехб Луай, Нехарі Талетк Амін та Мансура Ебрагім (2012). Система управління ризиками, заснована на знаннях, для проекту інформаційних технологій. *Міжнародний журнал інформаційного менеджменту*. Том 32. Випуск 1, 50-65.
2. Джаннетті М.& Сімонов А. (2009). Соціальні взаємодії та підприємницька діяльність. *Журнал економіки і стратегія управління*, Т. 18, № 3, 665-709.
3. Жигір А. А. (2012). Різновиди підприємницьких ризиків та їх класифікація. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*.
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063>
4. Кармінська-Белоброва М.В. & Ігнатова Є.М. (2014). Навчальний посібник: Управління ризиками у підприємстві. *Харківський інститут управління У формі Товариства з обмеженою відповідальністю*.
<https://core.ac.uk/download/pdf/161793454.pdf>.
5. Кобелева, Т.О. (2020). Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методика. *Харків: Планета-Принт*, 354.
6. Кобелева, Т.О., Витвицька, О.Д., Перерва, П.Г., и Ковальчук, С.В. (2022). Стратегічне управління розвитком підприємства на основі інтелектуальної власності. *Вісник НТУ "ХПІ" (економічні науки): зб. наук. пр.* Харків: НТУ "ХПІ", № 1, 52-57.
7. Кобелева, Т.О., Перерва, П.Г. (2018). Формування системи економічної стійкості та відповідності захисту машинобудівного підприємства. *Економіка: реалії часу. Науковий журна*, № 1 (35), 98-106.
8. Перерва П.Г., Кожицький Ж., Кобилева Т. А. (2019). *Комплаєнс-програма: навчальний посібник*. 689 с.
9. Проскура В.Ф.& Білак Р.Г. (2017). Методологічні підходи до управління ризиками. *Економіка і суспільство*, випуск 9, 599-607. https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/102.pdf.

10. Сковрон П. (2015). Категорія ризику в концепції сталого розвитку підприємства. *Наукові праці Вроцлавського економічного університету*.
11. ФекетеОлександр (2012).Цільові рівні безпеки та захищеності: Можливості та виклики для управління ризиками та інформування про ризики. *Міжнародний журнал зі зменшення ризику катастроф*.67-76.
12. Закон України «Про підприємства в Україні» № 887-ХІІ (2003, 16 січня), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887-12#Text>
13. Офіційний сайт компанії «Нова Пошта».<https://novaposhta.ua/>